

Pripetenja

Pripetenje nisam nigda iskao, pripetenje sam svenek strefio. Naš žitak je pun pripetenj, pripetenja postoju u nami, u naši tovaruši, u ljudi, ki živu oko nas. Ima i nenapisanih pripetenj. Postoju i važna pripetenja, ka ali nisu tako zanimljiva, dražljiva. Kad slušamo druga pripetenja ježi nam se koža, pripetenja nas zbudjaju iz sanje. Postoju pripetenja, u ki je rič samo o pojedincu, druga pripetenja opet obuhvaćaju širji krug, čuda ljudi,

usta. Grizem zrela, zdrava. suha zrnca pšenice.

Koliko će ih biti na hektaru? - pitam.

On gleda klas, izmlije ga i čini mi se, da broji zrnca. Pak zimlje za prigršće stabljik s teškimi klasi, koncentrirano gleda na nje i polako, kot da bi vagao riči i pšenicu, veli:

- Tridesetpet metrov na hektaru.

Ako djelate u uredu ili živite u varošu, kad niste nigda djelali na polju, onda neznate na ovo ništ reći. Znamda zamrmljate: čuda, lipo, ili zafučkate, ili ... to znate ionako sami, ča bi ste rekli. Ali ta, ki je na polju djelao, zna jako dobro, da je tridesetpet metrov jako lipa i bogata urodja.

On se gane i ja ga poslušno naslijedujem. Na cesti gazimo po neomlaćenom, koč žutom, danas jur čnom žitu. Išli smo sto metrov, dvisto metrov po ovom krušnom tepihu i zaustavili smo se kod četverokuta trikrat tri s betonskomi stupi u svi njegovi kuti. U betonski stupi su zataknete željezne šibe.

Još svenek stojimo na krušnom tepihu. Ne čutim se dobro kad stojim na kruhu. To se ne smi, to je zapravo grih, ar ta, ki stoji na žitu, ne puti se u poljodjelstvu.

Stati i gaziti po kruhu je grih. Prošli smo na stmjšće. Tada je on prekinuo tišinu i pripovidao mi kratko pripetenje o zemlji, željezu i kruhu.

- Ja sam načelnik i skrbim se za kruh. Jednoč zjutra su me pohodili tri drugi, ki se skrbu za izgradnju poduzeća. Nisu došli uprav najbolje raspoloženi. Kanili su s manom raspravljati, da, doslovno raspravljati, o ovom četverokutiću zemlje, o krugu oko četverokutića i o cesti k ovom četverokutiću.

Svagdir ovde je cvala krasna

još i cijelo društvo, dapače i dražu.

Bilo je to na ravnici, ka se cijela svitila od zlata pšenice. Idilični kip je bludio samo nugljasti oblik nove strojno-traktorske postaje. Zdolanje gradu trafostanicu. Med ovimi gradnjami se nahadja mali četverokut. Koliko ima? Znamda trikrat tri. Uz mene stoji, jada se i zglasa zdiva ta, ki će nam pripovidati pripetenje ovoga četverokuta. Na polju spodobno velikoj črijedi ovac ležu rašivani paketići slame, ke je za

pšenica. Tri muži su od mene oficijalno potribovali, da im dam odobrenje za košenje nezrele pšenice, da im dam odobrenje za gradnju električnogastupa. Nismo se pogodili toga dana. Tada sam prošao na ovo mjesto i kad sam vidio zvanaredno lipu pšenicu, koj falu do žetve samo još kakovi dva-tri tajedni, veljek sam se razjadao na one tri muže, ki su potribovali da doslobodim košenje pšenice. Oni su se takaj jadali.

Svi su se jadali, jadali su se i seljaki, kim je slišila pšenica, samo djelači iz trafostanice su slušali, mučali, premišljivali o riči jedne i druge strane. Tri muži i graditelj su se jadali, okrivljali me, da ću biti ja krivac, ako oni ne budu spunili plan, da ću zeti djelačem premiju, da ću biti uzrok, ako stanica ne bude imala električne struje, da ću ja ... i znova nek ja, kumaj da me nisu nazvali

sobom zgubio kombajn. Gledam u daljinu i najednoč mi pod nogami zašušći slama. Stoprv sada sam upametzeo, da stojim na nepokošenoj pšenici. Nije to bogzna koliko. Jedan ili dva snopi, već ih neće biti. Jednostavno, mrvu pogazene pšenice. Ali ipak se zaustavio razgovor. Znamda zbog toga, da ne bi nastala neugodna tišina, prignuli smo se skoro najednoč i zeli u ruke nekoliko klasov. Izmlio sam u dlan nekoliko zrn i hitio dvi-tri u

orali, gnjojili, posijali, oni su na ovoj zemlji djelali i sve ovo djelo je bilo zaman. Djelo ne smi ničiti djelo. I vi prijatelju, nekate se čudit, da vam povidam ovakovo dugočasno pripetenje. Ja je povidam samo zato, kad me to sve jada, mer i ja imam dicu, ka imaju rado kruh.

Ja si prez kruha ne znam predstaviti žitak. Nam svim i onim trim mužem i djelačem, ki su kopali jamu, betonirali temelje i čedu graditi stup, stoji do kruha. Ni jedan od nas nima prava zapovidati, da gazimo po kruhu. Ljudi u planina vjeruju, da će toga, ki gazi po kruhu, jednoč kaštigati Bog.

Kod nas na ravnici, kako vidite, nimmamo toga, ki bi kaštigao, nima nikoga za kaštigu, ar ovde je prečuda krivcev. Samo poglejte na polje. Koliko su iskopali jamu, koliko urodje su zničili, koliko četvero-

saboterom. Ja sam tvrdio, da dobro poznam tempo njihovoga djela, da pšenicu budemo jur davno omlatili i stup još neće stati, da je zizma moguće i spasiti kruh i spuniti plan, da je zizma moguće i spuniti dužnost i ostati čistoga dušnoga spoznanja. Ne, sami vidite, nismo se pogodili. Morao sam napisati odobrenje.

Sada jur vidim, da se ovo nije smilo stati. Seljaki su ovu zemlju

kutićev ima svoja vlašća pripetenja. Znamda nisu ova pripetenja interesantna, preveć su svakodnevna, čuda ih ima.

Ali prem svega ovoga mislim, da je potrebno ih pripovidati. Mer gre za nas, za sve ...

Moj tovaruš je zamuknuo i meni je bilo tužno prem toga, da je ravnica dušala novim kruhom.

Petar Tažky 1991.